

Pas op voor het caricatuur-sacrament!

UIT DE SCHRIFT

Want besneden te zijn is wel is waar nuttig, indien gij de wet in praktijk brengt, maar indien gij een overtreder van de wet zijt is uw besnijdenis tot onbesnedenheid geworden..... Want niet dat is de besnijdenis, die in het openbaar in het vleesch geschiedt, maar de besnijdenis van het hart, in den Geest, niet in de letter, (is de ware besnijdenis). Rom. 2:25-29.

Paulus sprak over de Joden. Hij had hun verzekerd, dat zij geen enkelen roem hadden bij God. Ze leefden immers feitelijk in dezelfde zonden als de heidenen. Bovendien werd door hun gedrag Gods Naam ook nog onder de heidenen gelasterd!

Nu voorziet Paulus — want hij kent zijn volksge-nooten! — dat de Joden verontwaardigd tegen hem zullen uitvaren! Ze zullen hem toebijten: wat zegt ge daar? Zijn wij gelijk aan de heidenen? Maar met zulk gepraat beledigt ge God en ons! Weet ge dan niet, rekent ge er dan niet mee, dat wij besneden zijn? En dat wij daarin het teeken en zegel hebben van het verbond, dat God met ons, en met ons alléén, heeft opgericht?

Op dit verwijt gaat Paulus nu met de bovengenoemde woorden in. Zeker, zoo zegt hij, gij zijt besneden, ik weet dat óók wel. Maar gij vergeet en veracht de kern, het wezen, de waarheid van dat sacrament. Gij ziet niet en bekomert u niet om wat in de besnijdenis de hoofdzak is, namelijk de „geestelijke belofte“ die daarin verzegeld wordt, en het geloof, dat door die belofte geëischt wordt. Gij blijft, als gij over de besnijdenis denkt en spreekt, in het uiterlijke teeken steken. Gij veracht zoo de belofte en weigert het geloof. En daarom is uw vertrouwen op Uw besnijdenis dwaas.¹⁾ Wat gij ziet, waar gij op vertrouwt is een „besnijdenis“, welke, zakelijk bekeken, uit niets anders bestaat dan uit een operatie, die in uw vleesch is geschied.

Wanneer wij Paulus zoo hooren spreken, komt van zelf deze vraag in ons op: zegt Paulus, op deze wijze sprekend, niet heel duidelijk, dat er tweeërlei besnijdenis is? Eén, die de goddeloozen hebben en die niet anders is dan een uiterlijk teeken, een „besnijdenis“ waar die goddeloozen hevig op pochen.

En daartegenover dan een andere besnijdenis, de ware, de volle besnijdenis, welke de geloovigen ontvangen? Meermalen heeft men beweerd, dat Paulus zoo iets beweerde.

Wie zoo spreekt, zoo betoogt evenwel Calvijn, heeft van Paulus' woorden niets gesnapt! Men moet namelijk, zoo schrijft hij, nauwkeurig, „met vlijt“, letten op de wijze van redeneeren, welke Paulus hier hanteert. Deze stelt zich namelijk, zoo sprekend, even op het standpunt van zijn ongelovige, hoogmoedige volksgenooten. Hij „accommodeert“ zich in deze woorden aan hun „grove dwaling“. Als Paulus hier over het ware „wezen“ en het ware „gebruik“ van Gods sacramenten zou hebben gesproken, zou, wat hij in deze verzen beweert, eenvoudig „absurd“ zijn!²⁾

Maar Paulus misgaat zich niet aan absurditeiten! Hij ziet met ontzetting, dat de Joden de ware besnijdenis niet kennen. Want zij kennen niet de geestelijke belofte, die daarin verzegeld wordt en het geloof, dat daarin geëischt wordt. Zij meenen, dat de besnijdenis „op zichzelf“ een „werk“ is, dat geschikt is om de gerechtigheid te verwerven. En omdat het zoo met hen staat, hebben ze in hun hoofd, in hun hart een „schaduw“ van de echte besnijdenis, een eigengemaakte besnijdenis dus, die niets anders is dan een caricatuur van de ware. Als deze menschen over de besnijdenis spreken, hebben ze het dus niet over de echte, zooals God die geeft, maar over een fantasieproduct, dat ze met hun afgodische hart hebben verzonnen.³⁾

¹⁾ Veritas circumcisionis in promissione spirituali sita erat, quae fidem requirebat. Utrumque negligebant Iudaei, tam promissionem quam fidem. Stulta ergo erat ipsorum confidentia.

²⁾ Sermonem accommodat ad crassum ipsorum errorem nam si de tota circumcisionis natura et ratione dissereret, absurdum esset, nullam fieri gratiae et gratuita promissionis mentionem.

³⁾ Zij zijn vacua baptismi umbra contenti. Zij leven bij een pravam interpretationem.

De independentistische gezindheid is bij den gemiddelden Amerikaan echter zeer bewust. Ze maakt hem een bestiale tegenstander van iedere confessioneel bepaalde politiek en daarbij den Amerikaanschen patriot bij uitstek. Wie het independentisme in Amerika bestrijdt, zal bemerken dat hij tevens tegen het Amerikaansche nationalisme strijdt, en zelfs misschien tegen het Amerikaansche streven naar wereldeenheid onder Amerikaansche leiding.

Daarom willen we dit hoofdstukje met een beschrijving van het Amerikaansche nationalisme besluiten. Dordrecht. Dr A. J. VERBRUGH.

Welnu, tegen deze caricatuur-besnijdenis welke in de harten en levens der Joden rondspookt, richt Paulus nu in dit deel van zijn brief zijn scherpe woorden!

En dit veroordeelende vonnis van Paulus geldt uiteraard ook allen die evenals vroeger de Joden op hun besnijdenis, thans op hun doop roemen zonder zich waarlijk te bekeeren. Het treft dus die menschen, welke de belofte, die hun door den doop verzegeld wordt, niet kennen en het geloof, dat hun in den doop van hun gevraagd wordt, niet beoefenen. Het richt zich dus óók tegen de menschen die bij een caricatuur, een zelf-gemaakt schijnbeeld van van den doop leven!

Het gaat dus in dat woord over een besnijdenis, die „in het openbaar in vleesch geschiedt“, óók niet over een niet-vollen, een halven, een schijn-doop, welken de niet-uitverkorenen ontvangen en dien Paulus dan tegenover den echten, waarachtigen, vollen doop der uitverkorenen zou plaatsen! Neen Paulus vecht hier óók tegen de waanvoorstelling, de caricatuur van den doop, welke in de harten van de goddelooze pochers-op-hun-doop leeft. En deze zet hij tegenover den heerlijken, echten waarachtigen doop, welken God laat bedienen en dien Hij geeft aan de geloovigen en hun zaad.

Zoo spreekt Paulus hier! Want hij keert zich hier tegen de menschen, die zakelijk het hun bedienende sacrament verachten. Hij vecht met hen op leven en dood! Maar wanneer Paulus tot geloovigen spreekt, wanneer hij over de sacramenten predikt, zonder daarover te strijden, als hij ze teekent, zooals God ze instelde en aan miljoenen liet en laat bedienen, dan verbindt hij ze steeds met de krachtadigheid en de vervulling van de belofte die daarin, verzegeld en wel, gegeven worden.⁴⁾

Tegenover deze verachters van het sacrament, tegenover de menschen, die zich aan een caricatuur-sacrament den dood eten, betoogt Paulus nu, dat de ware besnijdenis de besnijdenis is van het hart, in den Geest, niet in de letter.

Wat verstaat Paulus nu onder de „letter“ en den „Geest“ in deze uitspraak?

Calvijn zegt het kort en duidelijk zoo: de uitwendige onderhouding der sacramenten, dat is de onderhouding zonder de ware vroomheid, is de letter. Terwijl het woord „Geest“ de aanduiding is van het doel, dat God met zijn sacramenten beoogt.⁵⁾

Op dat doel van de sacramenten legt Paulus nu

⁴⁾ Ubi de signis dissertit apud fideles et sine contentione, ea cum promissionum suarum efficacia et complemento connectere.

⁵⁾ Literam vocat externam sine pietate observationem: spiritum caeremoniae finem, qui spiritualis est.

Supralapsaristische voetangels en klemmen?

(Inzake „Amerika“) II

We zagen, dat de nieuwe amerikaansche „verklaring“ verbieden wil, te leeren, dat de belofte „geldt“ voor allen. Coll. Hoeksema schreef, dat menschen, die met de „zending“ zijner kerken in contact gekomen waren, en het zoo uitdrukken, (slechts) schijnbaar gewillig waren om de verwerping der algemeene genade te onderschrijven.

Schijnbaar.

Het zal den synodocratischen kerkbodeschrijvers in Nederland ongetwijfeld genoeg doen, dit te lezen. Tot nu toe hebben ze heel weinig gezegd over onze argumenten tegen hen, zoowel inzake Hoeksema's afwijzing van de (drie) leerpunten van de synode van Kalamazoo (inzake de algemeene genade) als in betrekking tot onze eigen afwijzing van de binding aan hun leerpunten van 1944. Maar ze hebben des te meer aandacht geschonken aan de (schijnbare, ik herhaal het) divergentie tusschen Hoeksema en ons, — alsof ze daarmee zelf waren vrijgesproken inzake hun bindingen van 1944.

Er is evenwel betere gespreksstof dan dit zich verknukelen in een conflictje tusschen diegenen, die in Amerika „neen“ tegen hen zeiden in 1924 ter eener, en die het in Nederland deden in 1944 ter ander zijde. We kunnen beter op de zaken ingaan. Want als coll. Hoeksema gelijk heeft, dan staan ook wij zelf door dit „schijnbaar“ schaakmat gezet. Wij wijzen immers met hem af de leerpunten van Kalamazoo, gelijk hij ze zich voorgelegd zag, en toen afwees. En wij zeggen eveneens (op onze manier, en met onze opvatting van het woord „gelden“) met de menschen, die zijn „zendelingen“ hebben ontmoet: de belofte geldt voor allen, die gedoopt zijn (in een wettige kerk). Ook wij zijn dus slechts „schijnbaar“ bereid gebleken, de verwerping van die algemeene-genade-leerpunten van Kalamazoo te onderschrijven?

Mogen we coll. Hoeksema gerust stellen? Wij ge-

allen nadruk. Want daarop komt het in de „leer“ en dus in de kennis en het gebruik der sacramenten vóór alles aan! In dat doel ligt immers de gansche beteekenis, het geheele gewicht van de teekenen en ceremoniën welke God aan zijn volk geeft. Dat doel nu is dit, dat deze teekenen en ceremoniën geloovig worden gebruikt, dat de belofte, die daarin afgebeeld en verzegeld wordt, geloovig wordt ontvangen en omhelsd, opdat zij het geloof in Gods belofte versterken. Als de sacramenten geloovig worden gebruikt storten ze a.h.w. hun vollen rijken inhoud in de geloovigen uit! Dan werkt de Heilige Geest daarmee in het hart.

Maar als in de ontvangers van het sacrament, door hun ongelooft, dat doel niet wordt bereikt, dan is het sacrament voor hen alleen maar een „naakt teeken“, een „letter“, anders niet, meer niet.⁶⁾

O neen aan het werkelijke sacrament kunnen de menschen niets veranderen. Net zoo min als een man, die zijn vensters voor het zonnelicht dicht sluit aan de zon of het zonnelicht iets veranderen kan. Wat zoo'n dwaas doet is alleen maar het zichzelf be-rooven van het zonnelicht, dat ook naar zijn huis uitstroomt. Hij praesteert niets anders dan dat hij voor zichzelf de zon en haar licht tot een „dood ding“ maakt.

Welnu zoo maken de verachters van het sacrament van dit hun door God zelf gegeven teeken en zegel, van deze hun eenmaal geschonken, verzegelde belofte een „dor en onnut“ ding.

Geheel anders is het evenwel daar waar het sacrament met een waarachtig geloof wordt aangegrepen en gebruikt. Dan is het een sacrament „in den Geest“. Dan werpt het sacrament een heerlijke vrucht af in het leven van hen die het ontvangen. Dan voedt de Geest daardoor het geloof, en werkt Hij de bekeering. Dan brengt Hij daardoor als door zijn instrument de vernieuwing des harten tot stand.

Zie dat alles bedoelt Paulus als hij spreekt over de besnijdenis in den Geest, niet in de letter.

Samenvattend kunnen we het zoo zeggen:

In Rom. 5:25-29 stelt Paulus tegenover elkaar de ware, werkelijke besnijdenis, het ware, werkelijke sacrament, zooals God dat laat bedienen aan de geloovigen en hun zaad — én de caricatuurvoorstelling daarvan, welke in de menschen leeft, die op het hun gegeven sacrament pochen, in plaats dat ze het geloovig gebruiken. En hij legt er nu alle accent op, dat het op dit geloovige gebruik van de heilige sacramenten volstrekt aankomt.

Tweeërlei sacrament wordt hier door Paulus dus niet geleerd. Aan zoo iets onzinig wordt door hem zelfs niet gedacht! C. VEENHOF.

⁶⁾ Haec autem est ratio loquutionis: quia ubi sonat vox Dei, quaecunque praecipit, nil ab hominibus auscipiantur sincero cordis affectu, manent in litera, hoc est, in frigida scriptura: si vero in animam penetrent, quodammodo in spiritum transformantur.

KERKELIJK LEVEN

looven, dat onze afwijzing van de gemeene-gratie-punten die hij afwees, door ons consequent wordt doorgetrokken. Geen „schijnbaar“, s.v.p. En als wij daarnaast — rustig — zeggen: de belofte „geldt“ voor allen (de belofte n.l. die voor ons met den eisch onafschiedelijk verbonden is), dan strijdt dat niet met onze afwijzing van die „punten“. Zoo iets kan reeds daarom niet door ons worden toegegeven, omdat we gelooven, dat ook coll. Hoeksema, als het erop aankomt, en als het woord „gelden“ maar zijn juiste beteekenis krijgt, zelf leert: „de belofte geldt voor allen“.

We zullen dit woord terugnemen, zoodra hij vierkant verklaart: mijn preëken in mijn kerk gelden niet voor alle hoorders. Daar zouden dan die hoorders minstens even vreemd van opkijken als ik, ik geloof nog niet, dat coll. Hoeksema dit van zijn eigen preeken zou zeggen.

Maar dan moeten we verder; we moeten uit den terminologischen warwinkel uit. Is in zijn preeken de belofte (met eisch verbonden) niet de hoofdzak? Hij zal toch in de preek geen dogmatische verhandelingen geven, doch de hoorders willen leggen onder de rechtsklemmen, de klemmen van het met gezag verkondigde Woord, in de bediening der sleutelmacht?

We hebben, als we ons wel herinneren, coll. Hoeksema wel eens hooren zeggen, dat de kerk de belofte, of het verbond, of den doop, aan allen gelijkelijk bedient.

Nu, dat doet de kerk niet op eigen naam, of op eigen gezag. Dat doet ze namens God, in Zijn opdracht. Dat doet door de kerk Hij zelf dus. Ik noem dat: een bedienen van de belofte(-met-eisch) aan allen. Namens God. Ik durf niet zeggen, dat die bediening niet voor allen „geldt“, want dan wordt mijn preek een doodgewone lezing. Maar de catechismus zegt, dat ze

ontsluiting daad. De p. Woord. En bediening is dat ze dit aan wie o. geven. In d. voor allen, niet met on. sche of an. lofte van d. anders. Ma. niet door.

En nu k. ik de ambt. een aan de vraag: aan.

Zoo ja, hoop daar. kondiging. preek) een. al de eeuw. Ik noem da.

Dit verhl. tegen Kala. ondoordach. hij nimmer gemeene-gr. God jegens had. Jegen. Ik ben no. geloof, dat kende en. God, die G. zijne (dus. neeren, pri. komenheid. iederen me. korene ste. primordia. heid. Dal. als jegens. kreaatuur. over den. korene, die.

Maar ik. Hij in het. zwaarder s. dat hij aan. dienst ver. redding vi.

Zoodat. kondiging. van zijn e. een genadi. werk?) v. Want ik w. weren, dat. LAATSTE. werken m. heltoesluit. aandacht-v. den-graad. tentie voor. eerste-en-t. eigen werl. ervan.

Maar ik. zelfverhee. volle er is. verkondigi. verworpen. verbond. „verklezin. des te me. You ik l. aan „het c. profetie z. Toch gelo. Jesaja wo. leven uitv. op de zo. acht gave.

We mo. hulp roep. graag doe. niet om d. om de wa.

Welnu, en terech. optreedt. weet men. deze er w. hoorden. uitvoer. geldt, zeg. Het verw. feitelijk. of verdoo. zeggen: d. Gods wil. „oorzaken. (damnatie. Adams m.

Ontvangt hem niet in huis....

Zondagmorgen.

Het is na den ochtenddienst.

Als we thuis zijn, zijn we nog met hart en ziel bij de preek en de slotzang hangt ons nog in het hoofd: „Dat wij altoos op hoogen prijs Uw leer en 't heilig recht van Uw getuig'nis zetten.”

Er wordt gebeld.

Als we ons naar de deur gehaast hebben en open doen staat daar een juffrouw voor ons: bril op den neus, actetasch in de eene, een aantal krantjes in de andere hand en we begrijpen terstond: dat is een juffrouw van den „Wachtoren”, een Jehovah-getuige.

Juffrouw?

Mijnheer, kent U God?

Door Gods genade, ja, juffrouw!

Ja, maar het is de vraag, of U God recht kent, Mijnheer!

Ik geloof, juffrouw, dat ik Hem recht ken.

Weet U dat wel héél zeker, Mijnheer?

Ik weet dat héél zeker, want ik heb toch den Bijbel, Zijn Woord?

Maar, dat is het hem nu juist, Mijnheer, dat is het hem nu juist, maar het is de vraag, of U den Bijbel wel goed leest. Mag ik misschien eens bij U binnenkomen? Om daar eens met U over te spreken?

Zeker, juffrouw, maar mag ik éerst eens een vraag doen? Geloof U in God, in den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest?

Kijk, Mijnheer, daar hebt U het nou: de Heilige Geest, die is niet God. Dat is een.....

Juffrouw, geloof U ook, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, ontvangen van den Heiligen Geest en geboren uit de maagd Maria?

Ja, Mijnheer, hoor eens, maar dat moet U anders.....

Ik heb intusschen mijn bijbel uit den zak gehaald, opgezocht wat ik hebben moet en zeg: Juffrouw, U moogt niet binnenkomen, want Jehovah zegt in 2 Johannes vs. 10 en 11: „Indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en zeg tot hem niet: Zijt gegroet. Want die tot hem zegt: Zijt gegroet, die heeft gemeenschap aan zijn boze werken.” U leert de leer van Christus' Apostel niet en daarom mag ik U van Jehovah niet in huis ontvangen en aan Uw boze werken geen gemeenschap hebben.....

Toen heb ik de deur dichtgedaan.

En binnensmonds mompelend is de juffrouw gegaan.

Ik vertelde dit gebeuren aan een vriend.

Die vriend is een hard voorstander van de Evangelisatie. En hij houdt mij voor een tegenstander van die Evangelisatie. Omdat ik anders voor ben dan hij. Hij is zeer voor de georganiseerde Evangelisatie. En ik meer voor de ongeorganiseerde. Omdat ik geloof, dat de HEERE de Evangelisatie allang georganiseerd heeft. Maar dat begrijpt mijn vriend niet. Hij is om zoo te zeggen een organisatiechristen. Zijn leven begint bij de organisaties, de commissies en de sub-commissies. Maar dat nu daargelaten — mijn vriend vond, dat ik het met die juffrouw verkeerd had aangepakt. Ik had de gelegenheid moeten aanpakken om te „evangeliseeren”. Ik was te weinig over die juffrouw „bewogen” geweest.

Ik heb mijn vriend geantwoord, dat ik dáárvan in 2 Johannes niets gelezen had. En dat ik, mij houdende aan hetgeen daar staat, toch wel zal gehandeld hebben naar 's Heeren wil. Waarvan ik mijn vriend niet heb overtuigd. Je moet „evangeliseeren”, zei hij.

Grijp toch de kansen.....

Ik heb over dien vriend nog eens nagedacht.

En ik ben bang, dat hij toch eigenlijk niet goed weet, wat evangeliseeren is en wat het Evangelie is. Hij heeft een Evangelisatie-evangelie, dat niet het Evangelie is. Dat Evangelie is het Woord Gods. En dit Woord heb ik toch aan die juffrouw gezegd. En als die juffrouw voor het Woord eerbied heeft, dan mag het haar toch tot nadenken brengen. Dat haar werken zóó boos zijn, dat de geloovigen haar van den HEERE niet in huis mogen ontvangen.....

's Avonds lezen we Openbaring 11: „En ik zal mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen profeteeren duizend twee honderd zestig dagen, met zakken bekleed.”

Met zakken bekleed.....

Me dunkt, daar mochten de mensen van de Evangelisatie, de georganiseerde en de ongeorganiseerde nog wel eens aan denken. Aan Elia. En aan Johannes den Dooper. En aan Jona in Ninevé.

D. E. C.

4e. Ook verdere pogingen in het werk te willen stellen om tot eenheid te komen met allen die de verschijning van onze Here Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid.

Met br. gr.

Namens de kerkeraad:
w.g. A. A. LEENHOUTS, praeses,
w.g. K. VAN TOL, scriba.

ontsluiting en toesluiting is, een ambtelijke, geldende daad. De preek is dat, door de bediening van het Woord. En het Woord is woord-der-genade; de bediening is bediening-der-verzoening. Juist omdat ze dit is, heeft ze te zwaarder dreigingen aan wie op zóó groóte genade weigeren acht te geven. In dat ééne, ondeelbare geheel „geldt” de preek voor allen. God laat zich niet bespotten, en spot ook niet met ons (Calvijn). Als coll. Hoeksema nederlandsche of andere menschen ontmoet heeft, die de belofte van den eisch scheiden, ja, dán wordt de zaak anders. Maar dan zijn die menschen vast en zeker niet door ónze school heengegaan.

En nu kom ik op dat supralapsarisme terug. Mag ik de ambtelijke bediening van Gods genadewoord niet een aan de kerk bewezen genade meer noemen? Ik vraag: aan de kerk? Is dat bedoeld?

Zoo ja, dán doe ik niet meer mee, op dit punt. Ik hoop daar niet aan te tornen, dat Gods evangelieverkondiging (door een hoorbare én door een „zichtbare” preek) een genadewerk is, waardoor Hij de kerk bouwt, al de eeuwen door haar vergaderende en versterkende. Ik noem dat genade. Ik noem dat genade-middel.

Dit verhindert mij natuurlijk niet, „neen” te zeggen tegen Kalamazoo (die amerikaansche synode, met die ondoordachte, en b.v. den theoloog à Maastricht wat hij nimmer schreef toch maar in den mond leggende gemeene-gratie-punten). Die „punten” beweerden, dat God jegens alle menschen een genadige GEZINDHEID had. Jegens hen allen individueel. Dat geloof ik niet. Ik ben noch supralapsariër, noch infralapsariër. Ik geloof, dat de almachtige, alwijze, zichzelf altijd bekende en doorschouwende, en „in handen hebbende” God, die God, die zichzelf al maar door met al het zijne (dus ook met denken, willen, besluiten, destineeren, praedestineeren) in gelijke intensiteit en volkomenheid in-bezit heeft, Heer-van-zichzelf zijnde, iederen mensch, den uitverkorene en den niet-uitverkorene steeds aanziet met dezelfde, onveranderlijke primordiale en bij Hem dus ook ultimatieve gezindheid. Dat wil zeggen: Hij is jegens den één gezind als jegens den verworpene, dien Hij haát, niet qua kreatureur, doch qua bondsbreker, overtreders, tegenover den ander is Hij gezind als tegenover den verkorene, dien Hij liefheeft, als zijn gunsteling.

Maar ik geloof ook, dat Hij den verworpene, dien Hij in het verbond geboren liet worden, juist als te zwaarder schuld aanrekent, dat deze zijn genadewoord, dat hij aangehoord heeft, en waarin God zijn genadedienst verrichtte ter opbouw van de kerk, en ter redding van hetgeen verloren was, verworpen heeft.

Zoodat ik wél zeg, dat in den bondskring de verkondiging van Gods groote goedheid, en de bediening van zijn evangeliewoord, een genademiddel is, en ook een genadegeschenk, dat Hem (het is toch zeker Zijn werk?) verheerlijkt. En waarin Hij behagen heeft. Want ik weiger, met de krasse supralapsariërs te beweren, dat God voor zijn eigen werken, die aan de LAATSTE voorafgaan (dat zijn dus alle historische werken min de beide laatste van hemelontsluiting en heltoesluiting) slechts secundaire aandacht heeft, aandacht-van-den-tweeden-rang, attentie-van-den-tweeden-grad. Ik ken geen grandsverschillen in Gods attentie voor zichzelf en voor zijn werken; noch ken ik eerste-en-tweede-rangs-waardeering in God voor zijn eigen werken en in zijn architectonische bewondering ervan.

Maar ik zeg meteen: juist daarom, juist omdat Gods zelfverheerlijking en zelfbewondering er is, en dan ten volle er is voor al zijn werk, ook voor dat van genadeverklondiging, juist dáárvan is Gods toorn tegen den verworpene, dien Hij onder de klemmen des verbonds gelegd heeft, hetgeen ook naar vrije „verkiezing” gebeurt (Dordtsche Leerregels, II, 5), des te meer brandend.

Zou ik b.v. niet meer mogen zeggen, dat Gods werk aan „het overblijfsel der verkiezing”, waarvan Jesaja's profetie zoo vol is, genadewerk is? Ik geloof het wel. Toch geloof ik niet, dat dit overblijfsel, gelijk het door Jesaja wordt opgevat, een optelsom van ten eeuwigen leven uitverkorenen is. Daar waren er weer bij, die op de zoo groote genade tenslotte toch weer geen acht gaven.

We moeten maar weer eens een supralapsariër te hulp roepen. Men weet al, waarom ik dat hier zoo graag doe. Ik wou n.l. ervoor pleiten, dat we elkaar niet om de ooren slaan, als het niet persé noodig is, om de waarheid te redden uit de fixatie van leugen.

Welnu, ik kies Beza. Een supralapsariër genoemd, en terecht ook, dacht ik. Lees maar eens, hoe hij optreedt tegen Castello. Een paar voorbeelden, dan weet men wel genoeg. Hij zegt tegen Castello, dat deze er wel aan denken moet (wat wij ook al Twissus hoorden verzekeren), dat besluit van besluitsuitvoering scherp moet onderscheiden worden. Dat geldt, zegt Beza, ook van het besluit der verwerping. Het verwerpingsbesluit is wat anders dan de feitelijke damnatie, de feitelijke veroordeeling, of verdoemenis. Om het in Beza's eigen woorden te zeggen: de „oorzaak” (causa) van het BESLUIT is Gods wil (wij zouden zeggen: welbehagen). Maar de „oorzaken” (meervoud!) van iemands verdoemenis (damnatie) zijn gelegen in 's menschen eigen zonde. In Adams moedwillige overtreding. In de overdracht van

zijn bederf op ons. In de vruchten van dat bederf. Wat het verderf betreft, daarvan ligt „oorzaak en materie” uitsluitend in den mensch. Gods ráád en onze historie (met haar „afloop”) blijven dus altijd scherp te onderscheiden.

Als dan daarna Beza komt spreken over de orde der besluiten Gods, dan is hij zóó „knap”, als een volbloed supralapsariër maar wezen kan: dit slag durft altijd heel wat aan. Vraag: gaat Gods haat van de verworpenen aan het verwerpingsbesluit VOORAF? Antwoord: o neen. Die haat van God volgt op Gods besluit. Verwerping is geen acte-van-haat, doch een acte van bestemming-tót-die-acte-van-haat. God — aldus Beza — bestemt voor die acte-van-haat zooveel als Hij wil. De haat zelf komt dan later, na dat besluit. In het besluit komt de haat Gods voor, niet als aanwezig, doch als toekomstig: futurum odium. Niet, alsof die haat van God niet rechtvaardig zou zijn. Dat zij verre. Er is een substraat, een onderbouw, een onderlaag, voor Gods haat. Want heel de materie van dien haat is inklevend, is inhaerent aan degenen, die voor het verderf bestemd zijn. Niettemin mag niemand zeggen — nog steeds Beza — dat Gods haat aan het besluit voorafgaat. Dat vindt Beza even ongerijmd, als het zeggen: God is reeds met haten begonnen, toen Hij nog moest uitmaken, wie Hij zou gaan haten. Gods haat geen oorzaak, doch effect (zie Beza, Tract. Theol. Genavae, 1682, ed. sec., I, 339-342, 347). Vgl. III, 432.

Nu geloof ik daar niet veel van. Ik vind in heel die redeneering te weinig consequent supralapsarisme. En teveel fantasie. B.v. over God, die „nog uitmaken moet, wie Hij zal gaan haten”. Wat doet dat woordje „nog” hier? Wat is dat voor een redeneeren van „voor-en-later”?

Maar dat ik het daarmee niet eens ben, doet vandaag niet ter zake. Kuyper was ook supralapsariër, dachten velen, en hij heeft toch den term „gemeene-gratie” erin gehamerd, die typisch infralapsarisch gedacht is. Ik heb nog nooit een serieuzen supralapsariër gezien; en evenmin een serieuzen infralapsariër. Alleen maar juist omdat niemand in staat is, het systeem vol te houden, begaan ze in den opbouw van het „systeem” zooveel ongelukjes: wie zich eenmaal vastgebeten heeft in wat geen serieus pièce de résistance is, die grómt straks naar rechts en links, eer hij elndelijk zijn kluijfe los laat. En dán grómt hij misschien nog harder. Tegen dit gevaar kan misschien een zachte herinnering aan anderen helpen. Anderen, die ook supralapsariërs waren, en toch..... Die ook infralapsariërs waren, en toch.....

Welnu, hier is Beza. Supralapsariër van formaat. En toch.....

Toch schrijft diezelfde Beza onderscheiden dingen, die niet passen in de amerikaansche formule, zooals ze schijnt verstaan te willen worden.

Daarover de volgende week.

K. S.

Vrijmaking, of wat anders?

We ontvingen, met recht van publicatie, volgend AFSCHRIFT van een brief van de tot nu toe synodocratisch gebonden kerk in SOEST: scribaat: Nieuwe weg 103:

SOEST, 25 November 1950.

Aan de Eerw. Raad der Geref. kerk (ond. art. 31) te SOEST.

Welerw. en Eerw. brs.

In antwoord op Uw schrijven van 7/11/50 verklaren wij het volgende:

Wij geloven, dat de Here Zijn volk het loflied op de lippen legt: „Gij zijt geen God van doden, maar van levenden”.

Dit loflied mag ook gezongen worden t.a.z. van onze kinderen in geestelijk opzicht. Immers de doodstreep loopt niet daar, waar het lichaam van een kind het graf ingaat, maar principieel reeds daar, waar wij krachtens het verband met Adam de wortel van het menselijk geslacht, allen in zonde ontvangen en geboren worden. Reeds daar treedt de Here ons tegen met de belofte: „Ik ben Uw God en de God van Uw zaad”. Die openbaarde liefde en genade Gods vraagt om erkenning, om het amen des geloofs en om het lied des levens reeds bij de wieg.

Hierin zegt God — JA — tegen de Geref. Kerk.

Doch wij erkennen, dat onze Geref. kerken door haar meerdere vergaderingen in de leerbesluiten haar bedoelingen onduidelijk hebben uitgedrukt. Daarvan getuigen de herhaalde verduidelijkingspogingen der Synodes op zichzelf al en ook de eindeloze verwarring der geesten nadat de beslissingen gevallen waren wijst dit uit.

Er is profetisch gestoterd en tevens koninklijk gedwongen, waardoor de harmonie der ambten tussen profeet, priester en koning geschonden is. Hier ligt onze schuld. Zodoende zijn onze kerken in haar beleid geen zuivere afspiegeling geweest van de opperste Herder der kudde, wiens goedheid als een zachte glans ligt uitgespreid over de schapen. De opdracht van onze dierbare Heiland: „Hoedt mijne lammeren” kwam bij ons beleid niet tot zijn recht.

Wij erkennen, dat er in Christus' Kerk leertucht moet zijn, doch dat om bovengenoemde redenen de tuchtprocedure's verkeerd zijn geweest, en dat daarom de scheuring ons als een gericht des Heren getroffen heeft.

Derhalve besluiten wij:

1e. De binding aan de leerbesluiten van '42-'46 te verwerpen.

2e. De daaruit voortgevoelde tuchtmaatregelen over ambtsdragers niet langer voor onze rekening te kunnen nemen.

3e. Van dit besluit mededeling te doen aan onze meerdere vergaderingen en aan de Geref. Kerk ond. art. 31 K.O.

de „leer” en sacramenten de gansche teekenen en eest. Dat doel onien geloovig arin afgebeeld rangen en om belofte ver worden geken inhoud in te Geest daar-

erament kunnen o min als een cht dicht sluit randeren kan. et zichzelf be- naar zijn huis rs dan dat hij tot een „dood

het sacrament eken en zegel, gelde belofte

naar het sacra- t aangegrepen „in den Geest”. e vrucht af in Dan voedt de j de bekeering. instrument de

preekt over de er.

eggen: genover elkaar nis, het ware, od dat laat be- — én de cari- an, welke in de ven sacrament gebruiken. En p dit geloovige volstrekt aan-

or Paulus dus ordt door hem C. VEENHOF.

quia ubi sonat hominibus auesti- litera, hoc est, penetrent, quo-

ELIJK LEVEN

eene-gratie-pun- ant wordt door- n als wij daarte „geldt” voor t den eisch ont- t dat niet met- iets kan reeds even, omdat we- is het erop den” maar zijn „de belofte

zoodra hij vier- n mijn kerk ers. Daar zou- vreemd van op- coil. Hoeksema

moeten uit den zijn preeken de t de hoofdzak? atische ver- rders willen leg- nen van het met ning der sleutel-

eren, coll. Hoek- kerk de belofte, en gelykelyk be-

igen naam, of ns God, in Zijn zelf dus. Ik noem -eisch) aan allen. at die bediening dt mijn preek een- mus zegt, dat ze